

دین و زندگی

۱- گزینه «۴» - آیه شریفه «وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَ مَا بَيْنَهُمَا لِاعْبِيْنَمَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ: و ما آسمانها و زمین را به بازیچه نیافریدیم، آن‌ها را جز به حق خلق نکردیم»، با اشاره به هدفمندی تمام مخلوقات و بیهوده نبودن آن‌ها، حیوانات، گیاهان و حتی حرکت انسان را هدفدار می‌داند و هیچ‌یک از این‌ها، بیهوده نیستند. دقت شود که در این آیه به هدف خاصی در خلقت موجودات اشاره نشده است.

(سراسری داخل کشور انسانی - ۹۹) (پایه دهم - درس اول) (متوسط)

۲- گزینه «۲» - آیه صورت سؤال بیانگر اعتقاد کافران است که زندگی را منحصر به دنیا می‌دانند و پاسخ به آن‌ها در آیه شریفه «افحسبتم انما خلقناکم عبثاً و انکم الینا لا ترجعون» بیان شده است که تأکید می‌شود زندگی جهان عبث و بیهوده نیست و همه به سوی خداوند برمی‌گردیم.

(سراسری داخل کشور تجربی - ۹۹) (پایه دهم - درس سوم و چهارم) (متوسط)

۳- گزینه «۱» - پرسش پیامبر از کشته‌شدگان جنگ بدر مبنی بر حق یافتن وعده خداوند، تأکیدی بر عبارت شریفه «و من اصدق من الله حدیثاً» و صادق‌القول بودن و راستگو بودن خداوند است. (سراسری داخل کشور تجربی - ۹۹) (پایه دهم - درس چهارم و پنجم) (دشوار)

۴- گزینه «۱» - کسی که مال یتیمی را به ناحق تصاحب می‌کند اگر باطن و چهره واقعی عمل او در همین دنیا برملا شود همگان خواهند دید که او در حال خوردن آتش است، اما در دنیا آتش آشکار نمی‌شود و هنگامی که او وارد جهان آخرت می‌شود و پرده‌ها کنار می‌رود حقیقت و باطن عمل عیان می‌گردد و آتش از درون او زبانه می‌کشد. «إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَى ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ نَارًا وَ سَيَصْلُونَ سَعِيرًا».

(سراسری داخل کشور تجربی - ۹۹) (پایه دهم - درس هفتم) (متوسط)

۵- گزینه «۴» - لبریز نمودن عالم از عشق به ذات حق (تولّی) و نفرت و بغض عملی نسبت به دشمنان خدا (تبری) مبین بی‌زاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان است. (سراسری داخل کشور تجربی - ۹۴) (پایه دهم - درس نهم) (آسان)

۶- گزینه «۱» - اگر مسافر پیش از ظهر به وطنش یا به جایی که می‌خواهد ده روز در آن جا بماند، برسد، باید نمازهای بعد از آن را کامل بخواند و چنانچه کاری که روزه را باطل می‌کند انجام نداده باشد باید روزه‌اش را کامل کند. (سراسری خارج از کشور - ۹۶) (پایه دهم - درس دهم) (متوسط)

۷- گزینه «۱» - ادیان الهی که در اصل و حقیقت، یک دین هستند، همواره بر پوشش تأکید کرده‌اند و آن را لازمه دین‌داری شمرده‌اند. (دین‌داری مستلزم حجاب است).

مطابق با آیین یهود، زنان هنگام حضور در اجتماعات، موی سر خود را می‌پوشاندند (و نه می‌پوشانند که در گزینه «۲» آمده است) و به حجاب پایبند بودند.

در آیین مسیحیت نیز پوشش اهمیت زیادی داشته است و زنان معتقد به حضرت مسیح علیه‌السلام می‌کوشند مانند حضرت مریم سلام‌الله علیها موی خود را بپوشانند و با حجاب وارد جامعه شوند.

نقاشان مسیحی، به خصوص نقاشان قدیم‌تر، تصویر حضرت مریم سلام‌الله علیها را با پوشش و حجاب کامل می‌کشیدند.

همچنین از گذشته تا زمان حاضر، زنان راهبه و قدیس یکی از کامل‌ترین حجاب‌ها را انتخاب کرده‌اند. این امر نشان می‌دهد که از نظر آنان، داشتن حجاب، به دین‌داری نزدیک‌تر و در پیشگاه خدا پسندیده‌تر است.

در دوران اخیر پایبندی به تعالیم دینی کم‌تر شده و آن بخش از دستورات و سنت‌های حضرت موسی علیه‌السلام و حضرت عیسی علیه‌السلام هم که باقی‌مانده، مورد غفلت قرار گرفته است و به آن‌ها عمل نمی‌شود (دلیل اشتباه بودن گزینه «۴»).

(سراسری داخل کشور ریاضی - ۹۹) (پایه دهم - درس دوازدهم) (دشوار)

۸- گزینه «۱» - این آیه مربوط به حادثه سوم مرحله اول قیامت است.

تغییر در ساختار زمین و آسمان‌ها، تحولی عظیم در آسمان‌ها و زمین رخ می‌دهد. خورشید در هم می‌پیچد و بی‌نور و تاریک می‌شود. آن همه ستاره‌ای که در آسمان می‌درخشید، همه به یک بار تیره می‌شوند، زمین به شدت به لرزه درمی‌آید و خرد می‌شود، کوه‌ها سخت در هم کوبیده شده و متلاشی می‌شوند و همچون ذرات گرد و غبار در هوا پراکنده می‌گردند.

«يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ: در آن روز که زمین و کوه‌ها سخت به لرزه درآیند.»

«وَ كَانَتْ الْجِبَالُ كَثِيبًا مَّهْيَلًا: و کوه‌ها (چنان در هم کوبیده شوند که) به صورت توده‌هایی از شن نرم درآیند.»

(سراسری خارج از کشور انسانی - ۱۴۰۰) (پایه دهم - درس ششم) (دشوار)

۹- گزینه «۱» - طراح محترم آخرین بیت از ابیات زیر را در صورت سؤال آورده و از آن جایی که چند بیت از این ابیات به ختم نبوت اشاره دارند، مفهوم بیت مذکور را نیز همان «ختم نبوت» گرفته است. در حالی که بیت پایانی شاید بیش تر به نقش هدایت‌گری و ولایت معنوی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم اشاره دارد.

«یکی خط است ز اول تا به آخر / بر او خلق جهان گشته مسافر

در این ره، انبیا چون ساربان‌اند / دلیل و رهنمای کاروان‌اند

و ز ایشان سید ما گشته سالار / هم او اول هم او آخر در این کار

بر او ختم آمده پایان این راه / بر او نازل شده «أَدْعُوا آلِي اللَّهِ»

شده او پیش و دل‌ها جمله در پی / گرفته دست جان‌ها دامن وی

«وجود قوانین تنظیم‌کننده» از ویژگی‌هایی است که بیانگر «پویایی و روزآمد بودن دین اسلام» از دلایل ختم نبوت می‌باشد.

در اسلام دسته‌ای از قواعد و قوانین وجود دارد که به مقررات اسلامی خاصیت انطباق و تحرک داده است.

این قواعد بر همه احکام و مقررات اسلامی تسلط دارند و مانند بازرسان عالی، احکام و مقررات را تحت نظر قرار می‌دهند و کنترل می‌کنند.

به‌طور مثال پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرموده است: «لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ فِي الْإِسْلَامِ: اسلام با ضرر دیدن و ضرر رساندن مخالف است.»

این سخن به‌صورت یک قاعده درآمده و بسیاری از مقررات اسلامی را کنترل می‌کند.

مثلاً روزه ماه رمضان بر هر مکلفی واجب است، اما اگر این روزه برای شخصی ضرر داشته باشد، بر او حرام می‌شود.

(سراسری داخل کشور ریاضی - ۹۹) (پایه یازدهم - درس دوم) (متوسط)

۱۰- گزینه «۲» - ولی و سرپرست حقیقی انسان‌ها خداست «انما وليكم الله و رسوله...» (علت) و به همین جهت، فرمان‌برداری و اطاعت از دستورهای

او و کسانی که خودش معین کرده «اطيعوا الله و اطيعوا الرسول...» ضروری و واجب است. (معلول)

اجرای هر قانون و پیروی از هر کس، هنگامی صحیح است که به گونه‌ای به قانون الهی و فرمان او باز گردد.

کسانی که به مردم فرمان می‌دهند و قانون‌گذاری می‌کنند، در حالی که فرمان و قانونشان نشئت گرفته (ناشی) از فرمان الهی نیست، «طاغوت»

نامیده می‌شوند.

پذیرش حکومت «طاغوت» و انجام دستورهای وی بر مسلمانان حرام است. (علت)

بنابراین، لازم است در جامعه، حکومتی وجود داشته باشد که «طاغوتی» نباشد؛ یعنی مورد پذیرش خداوند باشد و دستورات الهی را که در قرآن

و روایات آمده است، به اجرا درآورد (معلول).

آیه «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَ مَا أَنزَلَ مِن قَبْلِكَ» به این موضوع اشاره دارد. بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: یکی از اهداف ارسال پیامبران آن بود که مردم، جامعه‌ای بر پایه عدل بنا کنند و روابط مردمی و زندگی اجتماعی خود را براساس

قوانین عادلانه بنا نهند.

گزینه «۲»: اجرای هر قانون و پیروی از هر کس، هنگامی صحیح است که به گونه‌ای به قانون الهی و فرمان او بازگردد نه این که هیچ ارتباطی با

حکومت‌های طاغوتی نداشته باشند.

گزینه «۳»: آیا ندیده‌ای کسانی که گمان می‌کنند به آن چه بر تو نازل شده ایمان دارند، اما می‌خواهند داوری به نزد طاغوت برند، حال آن که به

آنان دستور داده شده که به آن کفر بورزند و شیطان می‌خواهد آنان را به گمراهی دوردرازی بکشاند.

(سراسری خارج از کشور ریاضی - ۹۹) (پایه یازدهم - درس چهارم) (متوسط)

۱۱- گزینه «۴» - «ای پیامبر آن چه از پروردگارت بر تو نازل شد را ابلاغ کن که اگر چنین نکنی رسالت خود را انجام نداده‌ای.»

با توجه به ترجمه آیه صورت سؤال، اهمیت موضوع جانشینی پیامبر به حدی است که اگر پیامبر پیام خداوند را ابلاغ نکند رسالت خود را انجام

نداده است (فما بلغت رسالته).

در ادامه آیه خداوند به پیامبر وعده می‌دهد که او را از خطرات احتمالی منافقان حفظ کند و می‌فرماید: «و الله يعصمك من الناس: و خداوند تو را

از مردم در امان می‌دارد.» (سراسری خارج از کشور - ۹۴) (پایه یازدهم - درس پنجم) (دشوار)

۱۲- گزینه «۴» - مفهوم حدیث ثقلین، آن است که عترت و قرآن از یکدیگر جدا نمی‌شوند. در حدیث «علی مع القرآن و القرآن مع علی» نیز همین موضوع مطرح شده است و باید توجه نمود که یکی از مصادیق عترت، حضرت علی (ع) است و مطابق حدیث ثقلین «ما این تمسکتیم بهما لن تزلوا ابداً» هدایت همیشگی و رهایی از گمراهی و ضلالت نتیجه تمسک همیشگی به قرآن و عترت است.

(سراسری داخل کشور زبان - ۹۸) (پایه یازدهم - دروس پنجم و ششم) (متوسط)

۱۳- گزینه «۴» - انتخاب شیوه درست مبارزه ← مجاهده در راستای ولایت ظاهری

معرفی خویش به عنوان امام بر حق ← مجاهده در راستای ولایت ظاهری

تلاش برای برقراری عدالت ← علت و جهت مبارزه امامان با حاکمان

سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم ← سیره پیامبر در رهبری جامعه (سراسری داخل کشور تجربی - ۹۹) (پایه یازدهم - دروس ششم و هشتم) (متوسط)

۱۴- گزینه «۲» - با توجه به آیه شریفه «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَ لِيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَ لِيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا» درمی‌یابیم که خداوند «الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَ لِيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ» بیم و ترسشان را به امنیت مبدل کرد «و لِيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا» آن چنان که تنها خدا را می‌پرستند و چیزی را شریک او نخواهند ساخت.

ترجمه آیه: «خداوند به کسانی از شما که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند وعده می‌دهد که قطعاً آنان را حکمران روی زمین خواهد کرد، همان‌گونه که به پیشینیان آن‌ها خلافت روی زمین را بخشید؛ و دین و آیینی را که برای آنان پسندیده، پابرجا و ریشه‌دار خواهد ساخت؛ و ترسشان را به امنیت و آرامش مبدل می‌کند، آن‌چنان که تنها مرا می‌پرستند و چیزی را شریک من نخواهند ساخت.»

از مفهوم آیه چنین برمی‌آید که خداوند به گروهی از مسلمانان که دارای دو صفت «ایمان» و «عمل صالح» هستند سه نوید داده است:

۱- جانشینی و حکومت روی زمین ۲- نشر آیین حق به‌طور اساسی و ریشه‌دار در همه جا ۳- از میان رفتن تمام اسباب خوف و ترس و وحشت و ناامنی و نتیجه این امور آن خواهد شد که با نهایت آزادی خدا را بپرستند و فرمان‌های او را گردن نهند و هیچ شریک و شبیهی برای او قائل نشوند و توحید خالص را در همه جا بگسترانند.

نکته: عبارت «الَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا فِي الْأَرْضِ: مستضعفین در زمین» مشمول منت خداوند مبنی بر پیشوا و وارث قرار دادن آن‌ها می‌باشند که ربطی به گزاره‌های این سؤال ندارد. (سراسری خارج از کشور - ۹۸) (پایه یازدهم - درس نهم) (دشوار)

۱۵- گزینه «۳» - تعریف تقیه: ائمه اطهار علیهم السلام می‌کوشیدند آن بخش از اقدامات و مبارزات خود را که دشمن به آن حساسیت دارد، در قالب «تقیه» پیش ببرند؛ یعنی اقدامات خود را مخفی نگه دارند؛ به گونه‌ای که در عین ضربه زدن به دشمن، کم‌تر ضربه بخورند.

مردم مسئولیت‌هایی نسبت به رهبر دارند که یکی از آن‌ها «افزایش آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی» است.

برای تصمیم‌گیری صحیح در برابر قدرت‌های ستمگر دنیا، اطلاع از شرایط سیاسی و اجتماعی جهان، ضروری است. ما باید بتوانیم به گونه‌ای عمل کنیم که بیش‌ترین ضربه را به مستکبران و نقشه‌های تفرقه‌افکنانه آنان بزنیم و خود کم‌ترین آسیب را ببینیم. (نوعی از تعریف تقیه) ناراحتی دشمنان از عمل ما یا خوشحالی و شادی آنان از رفتار ما، می‌تواند یکی از معیارهای درستی و نادرستی عملکرد ما باشد.

(سراسری داخل کشور زبان - ۹۹) (پایه یازدهم - دروس هشتم و نهم) (دشوار)

۱۶- گزینه «۱» - براساس آیه شریفه «و من آیاته ان خلق لکم من انفسکم ازواجاً لتسکنوا الیها و جعل بینکم مودة و رحمة ان فی ذلک لآیات لِّقوم یتفکرون»، یکی از اهداف و ثمرات ازدواج، انس و آرامش یافتن با همسر است که در عبارت «لتسکنوا الیها» مطرح شده است. برابری زن و مرد به‌عنوان زوج یکدیگر در عبارت قرآنی «من انفسکم ازواجاً» مورد تأکید واقع شده است.

(سراسری داخل کشور ریاضی - ۹۷) (پایه یازدهم - درس دوازدهم) (آسان)

۱۷- گزینه «۳» - طبق فرمایش رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم)، نباید در چیستی خداوند تفکر کرد، زیرا اگر هر چیستی‌ای برای او فرض کنیم خدا را در حد تصوّرات ذهنی خود پایین آورده و محدود کرده‌ایم. پس لازمه شناخت چیستی هر چیزی، احاطه بر آن است. البته دین اسلام ما را به شناخت خداوند از طریق صفات الهی تشویق کرده است چرا که شناخت خداوند و صفات و ویژگی‌های او از راه شناخت مخلوقاتش تا حدودی امکان‌پذیر است (دلیل نادرستی گزینه‌های «۱» و «۲»). (سراسری داخل کشور هنر - ۹۴) (پایه دوازدهم - درس اول) (آسان)

۱۸- گزینه «۳» - بنابر مفهوم توحید در ولایت در آیه «ما لکم من دونه من ولیّ و لا یشرک فی حکمه احداً» نهفته است، اگر می‌گوییم کسی ولیّ خداست، بدین معنا است که واسطه و رساننده ولایت خدا به ماست که در آیه ولایت «إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ رَاكِعُونَ»، خدا به عنوان ولیّ حقیقی و پیامبر (ص) و امام علی (ع) که در حال رکوع نمازش انگشترش را به فقیر بخشید، به

عنوان واسطه ولایت الهی معرفی شده‌اند. (سراسری داخل کشور ریاضی - ۱۴۰۰) (پایه دوازدهم - درس دوم) (متوسط)

۱۹- گزینه «۳» - نفوذناپذیری در برابر وسوسه‌های شیطان: اگر انسان در اخلاص پیش رود، به مرحله‌ای می‌رسد که دیگر فریب وسوسه‌های شیطان را نمی‌خورد؛ چرا که شیطان، خود اقرار کرده است که توانایی فریب دادن مؤمنان با اخلاص را ندارد.

حضرت یوسف می‌فرماید: «پروردگارا زندان برای من از آن چه مرا به سوی آن می‌خوانند محبوب‌تر است و اگر حيله آن‌ها را از من بازگردانی به سوی آن‌ها تمایل پیدا می‌کنم و از جاهلان می‌گردم.» بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: غلط است، چون حضرت یوسف (ع) در کید و مکر دشمنان گرفتار نمی‌شود.

گزینه «۲»: غلط است، چون حضرت یوسف (ع) می‌فرماید: «خدایا اگر حيله آن‌ها را از من بازگردانی به سوی آن‌ها تمایل می‌کنم، یعنی به سمت گناه نمی‌رود.»

گزینه «۴»: با این سؤال همخوانی ندارد. (سراسری خارج از کشور انسانی - ۹۹) (پایه دوازدهم - درس چهارم) (دشوار)

۲۰- گزینه «۳» - مخلوقات جهان از آن جهت که خدای متعال با علم خود اندازه، حدود، ویژگی، موقعیت مکانی و زمانی آن‌ها را تعیین می‌کند به تقدیر الهی وابسته هستند. (سراسری داخل کشور تجربی - ۹۹) (پایه دوازدهم - درس پنجم) (آسان)

۲۱- گزینه «۱» - کسی که فقط دنیا را انتخاب کرده و برای آن تلاش کند، مطابق سنت امداد عام الهی همان را به دست می‌آورد. البته عواقب زیانبار تصمیم غلط خود را در آخرت مشاهده خواهد کرد. قرآن کریم در این باره می‌فرماید: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم (و به هر کس اراده کنیم) می‌دهیم، سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خواری و سرافکنندگی در آن وارد شود.» و با آیه دیگری که سنت امداد عام الهی را شرح می‌دهد: «كُلًّا نُمِدُّ هُوَآءٍ وَ هُوَآءٍ مِّنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَ مَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا» مرتبط است. (سراسری داخل کشور ریاضی - ۱۴۰۰) (ترکیبی) (متوسط)

۲۲- گزینه «۳» - عبارت «عبادی: بندگان من» به مالکیت خداوند بر بندگانش اشاره دارد و مهم‌ترین حق خداوند بر بندگانش که پس از توبه باید ادا شود، حق اطاعت و بندگی اوست. (سراسری داخل کشور زبان - ۱۴۰۰) (پایه دوازدهم - دروس دوم و هفتم) (متوسط)

۲۳- گزینه «۴» - مفهوم آیه «قد افلح من زکّاه»، رستگاری و سعادت با تزکیه نفس است. تزکیه به معنای پاکی، با توبه آغاز می‌شود، آیه «لا تقنطوا من رحمة الله ان الله یغفر الذنوب جمیعا» به بخشیدن همه گناهان با توبه اشاره دارد. (سراسری داخل کشور انسانی - ۱۴۰۰) (پایه دوازدهم - دروس هشتم و نهم) (متوسط)

۲۴- گزینه «۴» - تولید، توزیع و تبلیغ فیلم‌های سینمایی و تلویزیونی، لوح‌های فشرده، مجلات، روزنامه‌ها، کتاب‌ها و انواع آثار هنری به منظور گسترش فرهنگ و معارف اسلامی و مبارزه با تهاجم فرهنگی و ابتذال اخلاقی از مصادیق مهم عمل صالح و از واجبات کفایی و دارای پاداش اخروی بزرگ است. شرط‌بندی، از امور زیان‌آور روحی و اجتماعی است و انجام آن، حتی در بازی‌ها و ورزش‌های معمولی نیز حرام می‌باشد. ایجاد پایگاه‌های اینترنتی و شبکه‌های اجتماعی در فضای مجازی به منظور اشاعه فرهنگ و معارف اسلامی و مقابله با اندیشه‌های کفرآمیز و ابتذال اخلاقی، مستحب است. (سراسری داخل کشور تجربی - ۱۴۰۰) (پایه دوازدهم - درس هشتم) (آسان)

۲۵- گزینه «۴» - جدی‌ترین آسیب مصرف‌گرایی تغییر الگوی زندگی و دل‌مشغولی دائمی مردم به کالاهای متنوع و گوناگونی است که همه روزه وارد بازار می‌گردد و افکار را به خود مشغول می‌کند و در نتیجه انسان را از اساسی‌ترین نیاز خود یعنی پرورش و تکامل بعد معنوی و متعالی خویش غافل می‌سازد. (سراسری داخل کشور هنر - ۹۸) (پایه دوازدهم - درس دهم) (متوسط)